

KÜTAHYA MECMUASI VE MECMUADAKİ EDEBİ METİNLERİN DÖNEMİYLE İLİŞKİSİ

Tuğba DEMİRCAN* - Ahmet DEMİRCAN**

Öz

Kütahya mecmuası, Kütahya Sınai-i Ziraiye Yurdu'nun yayın organıdır. 1 Aralık 1925 - 15 Mayıs 1930 tarihleri arasında 107 sayı olarak yayımlanmış, 107. sayıdan sonra vilayet gazetesine dönüştürülmüştür. Mecmuanın asıl gayesi ziraat hakkında çıkan yeni kanun, yöntem ve teknikleri düzenli olarak halka duyurmak, dönemin tarım politikaları doğrultusunda çiftçiyi bilinçlendirmektir. Mecmua, zirai temelli meslek yayını olarak yayın hayatına başlamış, farklı alanlarda yazılara yer vermesiyle de dikkat çekmiştir. Bunun yanında yerel ve ulusal pek çok haberi yayımlamak suretiyle Kütahya'nın gazete ihtiyacını karşılamıştır. Mecmuadaki yazıların büyük bir kısmı yerel uzmanlar tarafından kaleme alınmış olan ziraat ve hayvancılık konulu metinlerdir. Ziraat ve hayvancılık usulleri, bilinçli tarım, tarım zararlıları, hayvan ve tohum ıslahı, kooperatifçilik gibi konuların ele alındığı yazıların ele alındığı çiftçi bilgilendirildiği gibi dünyada ve ülkemizdeki örnek uygulamalar anlatılarak çiftçiye yol gösterilmeye de çalışılmıştır. Mecmuada, ziraat ve hayvancılık dışında farklı edebî türlerde 80 adet yazı bulunmaktadır. Bu metinlerin çoğu estetik zevki amaç edinmiş yazılar olmakla birlikte dikkate değer bir kısmı dönemin politik koşullarının yansımaları olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışmanın amacı, Kütahya mecmuasını tanıtmak, mecmuadaki yazıların ve edebî metinlerin dönemin politikalarıyla ilişkisini ortaya koymaktır. Mecmuada ziraat ve hayvancılık konularına dair ayrıntılı bilgiler izlemek mümkündür. Aynı konuların yoğunluk kazandığı edebî yazılarda, çiftçinin ve köylünün eğitilmesi ve kendine güven temin etmesi amacıyla tarımda makineleşme, tasarruf, birlik olmanın önemi, çiftçi ve köylüden beklenen ahlaki davranışlar gibi konular işlenerek ziraat ve ekonomi politikalarına katkı sağlanmaya çalışıldığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Kütahya Mecmuası, Ziraat, Hayvancılık, Edebiyat, Erken Cumhuriyet Dönemi.

Geliş Tarihi: 28 Ocak 2021 - Kabul Tarihi: 15 Şubat 2021.

Atıf Bilgisi: Tuğba Demircan - Ahmet Demircan, "Kütahya Mecmuası ve Mecmuadaki Edebi Metinlerin Dönemiyle İlişkisi", *Türk Dünyası Araştırmaları*, Cilt: 128, Sayı: 252, İstanbul 2021, s. 197-216.

* Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bilim Dalı Doktora Öğrencisi, tugba.demircan@gazi.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-8741-4470.

** Milli Eğitim Bakanlığı, Uzman, ahmetdemircan43@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-6466-8945.

Kutahya Journal And The Relationship Between The Period Of Literary Texts In The Journal

Abstract

Kutahya journal is the periodicals of Kutahya Sınâ-i Zirâiye Yurdu. It was published in 107 issues between the dates of December 1, 1925 and May 15, 1930, and after the 107th issue, it changed into a provincial newspaper. The main purpose of the journal is to regularly announce new laws, methods and techniques on agriculture and to raise the awareness of the farmer in accordance with the agricultural policies of the period. Journal started its publication life as an agricultural-based professional publication and took attention with its publication in different fields. In addition, it has met Kutahya's own needs for newspapers by publishing many local and national news. Most of the articles in the journal are articles on agriculture and animal husbandry written by local experts. The farmer was informed with articles written on agriculture and animal husbandry methods, conscious agriculture, agricultural pests, animal and seed breeding, cooperatives, as well as exemplary practices in the world and in our country, and a way was tried to show the farmer. In the journal, there are 80 literary articles in different genres other than agriculture and animal husbandry. Although most of these texts aim at aesthetic pleasure, some of them are remarkably as reflections of the political conditions of the period. The purpose of the study is to introduce Kutahya Journal and to reveal the relationship between the articles and literary works in the periodical with the politics of the period. In the Journal, it has been possible to follow detailed information about agriculture and animal husbandry issues in a wide range. It has been observed that in order to educate farmers and villagers and provide self-confidence, issues such as mechanization in agriculture, saving, the importance of unity, and the moral behavior expected of farmers and peasants are tried to contribute to agriculture and economic policies.

Keywords: *Kutahya Journal, Agriculture, Animal Husbandry, Literature, Early Republican Period.*

Giriş

Kütahya'da basın hayatı, 1888-1889 yıllarında kurulan bir taş matbaada "Felent" isimli gazetenin basımı ile başlamıştır. Felent, Bidâyet Mahkemesi Başkâtibi Ferit Bey tarafından çıkarılmıştır. Daha sonra 12 Mayıs 1923'te "Halk" adlı bir gazete basılmıştır. Bu gazete Avukat Hakkı Bey tarafından haftada bir cumartesi günleri yayımlanmış ve 50. sayıdan sonra kapatılmıştır.¹

Vilayette çıkan üçüncü süreli yayın ise "Kütahya" mecmuasıdır. 29 Ekim 1925'te faaliyete geçen Kütahya mecmuasının ilk sayısı 1 Aralık 1925'te yayımlanmıştır. 107 sayı çıkan mecmua, 15 Mayıs 1930'da son sayısı yayımlandıktan sonra gazeteye dönüştürülmüştür. Mecmuanın basımı "Vilâyet Matbaası"nda yapılmış olup idarehanesi "Kütahya Sınâ-i Zirâiye Yurdunda Daire-i Mahsûsa" olarak belirtilmiştir. Mecmuanın, Kütahya "Sınâ-i Zirâiye Yurdu"nun yayın organı olduğu belirtilmiş ve her sayının ilk sayfasında mecmuanın çıkış gayesi şu şekilde ifade edilmiştir: "Sınâ-i Zirâiye Yurdu'nun vâsıtâ-i neşriyâtıdır. Gayesi, sınıâ-i zirâiyeeye ait asrî terakkîyâtın başka hayat-ı zirâiyeeyi alakadar eden ve her vatandaşça bilinmesi lazım gelen emir ve kanunların peyderpey muntaza-

¹ Ali Gökdül - Ali Sarıkoyuncu, "Kütahya Vilayet Gazetesi'ne Göre Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası (1925-1944)", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 52, Kütahya 2017, s. 105.

man neşr ve ta'mîmidir. Şimdilik on beş günde bir çıkar."² Bu ifadelerden anlaşılacağı üzere mecmuanın asıl gayesi ziraat hakkında çıkan yeni kanun, yöntem ve teknikleri halka duyurmaktır. Mecmua, genç Cumhuriyetin yeni kanunlarını halka duyurma gayesiyle bir nevi devlet ile Kütahya halkı arasında aracı olarak konumlandırılmıştır. Ziraî amaçlarla yayımlanmaya başlanan dergide, edebî ve ilmî konularda dikkate değer yazılara da yer verilmiştir.

Mecmuanın ilk sayısının 7. sayfasında yer alan "*Mecmua ve Yurt*" başlıklı yazı mecmuanın kuruluş bildirgesi hüviyetindedir.³ Yazının başında derginin şehit çocuklarının eğitimini amaçlayan Kütahya Sinaî-i Zirâiye Yurdu'nun yayın organı olduğu dile getirilerek yurdun faaliyetlerinden kısaca söz edilmiş ve hem yurdun hem de derginin temel gayesinin ziraatın gelişmesine katkı sağlamak olduğu ifade edilmiştir. Bu yazıdan mecmuanın meslekî bir çizgide olduğu anlaşılmaktadır. Ancak edebî ve ilmî yazılarla haberlere sıkça yer verilmesi, mecmuanın bu çizginin dışına çıktığını düşündürmüştür. Bu sebeple mecmua eleştirilere maruz kalmıştır. Hayat mecmuasının 1927 yılında çıkan 19. sayısındaki tanıtım yazısında, Kütahya mecmuasının içeriğinin kapsamlı olması eleştirilmiş, meslekî bir çizgiye dönmesi gerektiği ifade edilmiştir.⁴ Bu eleştirinin haklılık payı olduğu ve mecmuanın içeriğinin gazeteyi andırdığı bir gerçektir. Nitekim 107. sayıdan sonra mecmuayı gazeteye dönüştürme kararı alınmıştır.

Mecmuanın ilk 6 sayısında, imtiyaz sahibi ve mesul müdür olarak karşımıza "*Bekir Sıtkı*" çıkmakta 7. sayıdan itibaren ise yerini "*Kütahya Sinaî-i Ziraiye Mektebi Müdürü Fethiyeli Mehmet Nuri Bey*"e bıraktığı görülmektedir.⁵ Mecmuanın başyazarlığını 26. sayıya kadar "*Vilayet Tahrirat Müdürü Ağâh Bey*" yapmış daha sonra son sayıya kadar bu görevi "*İsmail Hakkı Bey*" sürdürmüştür.⁶ Mecmua, 15 günde bir çıkarılmakla beraber 13-14, 19-20, 23-

² *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 1, s. 1.

³ *Mecmua ve Yurt*

Mecmuanın sinaî-i zirâyide inkılap yapmaya hazırlanan Kütahya Sinaî-i Zirâiye Yurdu'nun dilidir. Bu sebeple mecmuanın mesleğini ta'rif edebilmek için yurdun tedrisâtındaki gayeleri ve müessesenin menşeiini araştırmalıyız:

Şühedâ eytâmının ta'lim ve terbiyesine mahsûs olup vilâyet muhâsebe-i husûsiyesince idâre olunan yurt, Cumhuriyet güneşiyle bir günde doğmuştur. Leyli ve iptidai derecesindeki üç senelik hayat-ı tahsilîyesi arıcılık, tavukçuluk, sütçülük, konservecilik şubelerine münkasım olup ilmî bir mecmua çıkaran matbaası mübeccel cumhuriyetimizin sene-i devriyesine müsâdif olan 29 Teşrinievvel tarihinde faaliyete başlamış ve yurda merbut olmak üzere her türlü ta'mirâtta başka Avrupa pullukları i'mâline müsâit mükemmel bir demirhânenin ikmâ-i inşâsı âtîde kuvve-i karîbe-ye gelmiştir. Varlığını bütûn millet'in istihsâl menâbi'nden alan ve tedrisâtta ameli esâslara istinât eden yurt, yalnız vilâyet-i ziraat sahasında sanat hayatının feyizli bir dârü'l mesâisi olmaya namzet değil, belki aziz vatanımızın her köşesinde istihsâlâtın kemiyet ve keyfiyetine müyesser programlarla ta'mimi arzu olunacak bir mefkûre mahiyetindedir. Ne yurdun, ne mecmuanın gayeleri sinaî-i ziraiyenin zaten malum olan faide ve kıymetlerini zemin-i münakaşa ittihaz etmek değildir. Her ikisinin hedef-i müştereki sadece sinaî-i zirâiyenin ilmî, ameli tedrisât ve neşriyat ile takviyesinden yani hâlen pek iptidai bir şekilde devam eden çalışma usûllerini yenileştirmek sûretiyle miktarca fazla ve nefâsetçe, kıymetçe yüksek hâsîlat elde etmekten ibârettir.

⁴ *Hayat Mecmuası*, Sayı: 19, 7 Nisan 1927, s. 20.

⁵ Kütahya mecmuasının 6. sayısının ön kapak içinde Kütahya Sinaî-i Ziraiye Müdürlüğü'ne Nuri Bey'in atandığı duyurulmuştur. Kendisi Halkalı Ziraat Mektebi mezunu olup önceki görevi Ziraat Vekâleti Âlat-ı Ziraiye Şube Müdürlüğü'dür.

⁶ Kütahya mecmuasının 22. sayısının 16. sayfasında yer alan habere göre Ağâh Bey Beşiri kazasına kaymakam olarak tayin olmuştur. Görevden ayrılana kadar 4 sayıda mecmuadaki görevine

24, 38-39, 47-48, 54-55, 56-57, 58-59, 100-101 ve 102-103. sayıları birlikte yayımlanmıştır. Mecmuanın bazı nüshaları “*Hakkı Tark Us*”⁷ ve “*Milli Kütüphane*”⁸ koleksiyonlarında yer almaktadır. Ancak toplu olarak bulunduğu tek yer “*Kütahya Mustafa Hakkı Yeşil Kütüphanesi*”dir.

Mecmua, 72. sayıya kadar Arap harfleriyle çıkarılmıştır. Harf İnkılabı'nın akabinde ise yeni harflere aşamalı bir geçiş gerçekleştirilmiştir. 62. sayıda Arap rakamları terk edilmiş, 68. sayıda mecmuanın adı, 69. sayıda ise mecmuanın kapağının tamamı Latin alfabesi ile yayımlanmıştır. 69. sayıda bölüm bölüm yeni alfabe kullanılırken 1 Aralık 1928'de çıkarılan 72. sayıda tamamen Latin alfabesine geçilmiştir.

Mecmua 31 x 24 cm ebatlarındadır. Bazı sayılarında değişiklik görülmele beraber genellikle 16 sayfa olarak çıkarılmıştır. Mecmuanın nüsha fiyatı 10 kuruş olup Türkiye içi yıllık abonelik bedeli 250 kuruş, altı aylık bedeli ise 125 kuruş olarak belirlenmiştir. Mecmuanın fiyat politikası son sayıya kadar hiç değişmemiştir.

Mecmuanın yazar kadrosunun neredeyse tamamı yerel olup çoğu ziraat ve hayvancılık sahası uzmanlarıdır. Mecmuada toplam 117 yazar karşımıza çıkmaktadır. Mecmuanın en üretken yazarı olan “*Kütahya Ziraat Müdürü Hasan Fuat*”ın 76 adet yazısı tespit edilmiştir. Mecmuanın yazar kadrosu şu şekildedir: A. Gökalp, A. Hadi, A. Fuat (*İstanbul Bakırköy Fenni Tavuk Besleme Meraklısı Muallim*), A.H., A.Z, Ş. (*Belçika Tavukçuluk Mektebinden Mezun*), Abdullah, Abdullah Münif, Abdülfeyyaz Tevfik, Abdülkadir (*Ziraatçı*), Âğah (*Derginin başyazarı*), Ahmet (*Afyonkarahisar Ziraat Müdürü*), Ahmet Bin Mustafa, Ahmet Cemil (*Bursa Merkez Sıhhiye Baytarı*), Ahmet Nazım (*Karacabey Harası Ganem Şubesi Mühassısı-Baytar*), Ahmet Oğuz (*Kuleli Askeri Lisesinden*), Ahmet Turgut, Alaaddin (*Kütahya Gençlerbirliği'nden*), Âli Rifki (*Simav*), Ali Rıza (*Sınat-i Ziraiye Mühassısı-Uşak*), Ali Şükrü (*Doktor*), Bekir Nuri (*Doktor*), Bekir Sıtkı (*Merkez Ziraat Memuru*), Celal Sıdkı (*Kütahya*), Celaledin (*Ziraat Mezunlu*), Çavuşoğlu, D.F. (*Spor Muhabiri*), Daniş Fevzi, Daniş Fuat (*Orta Mektep Talebelerinden*), Dede, E. Dertli, E. Gültekin, E.E., Efzayiş Yusuf, Ekrem (*Yurt Ameliyat-ı Ziraiye Muallimi-Sökeli*), Ekrem Emin (*Doktor*), Elifzâde Salim (*Uşak Şeker Fabrikası Mutemedi-Kütahyalı*), Emiroğlu Ziya, Enver, Ethem Nuri (*Orta Mektep Türkçe Muallimi*), F.F., F.Y., Fazıl Berki (*Doktor*), Fevzi, Fidancıbaşı Enver, Fuat, Fuat Ali (*Doktor*), Güzide Dürdane, H. Ahmet Zert, H. Fehmi (*Bursa*), H.K., H.R. (*Bahçvan*), Hacı İbrahim oğlu Kudret, Halil Kadri (*Ticaret Odası Başkanlığı*), Hamdi (*Kütahya Orta Mektep Müdürü ve Riyaziye Muallimi*), Hasan Fuat (*Kütahya Ziraat Müdürü*), Hikmet Bozkurt, Hilmi (*Kastamonu Ziraat Müdürü*), Hurşit İsmet (*Edirne*), Hüseyin Necdet, Hüseyin Rifat (*Baytar*), İhsan Turgut, İsmail Hakkı (*Bursa Ziraat Mektebi Mezunlarından-Derginin Baş*

devam ettiği anlaşılıyor. Boşalan tahrirat müdürlüğü görevine 26. sayının 8. sayfasındaki habere göre Çatalca Tahrirat Müdürü İsmail Hakkı Bey tayin edilmiştir.

⁷ Sayılar: 8-9, 16-18, 22, 28-29, 31, 33, 36, 38-39 (15 Mart 1926-1 Temmuz 1927 tarihleri arasında kapsamaktadır).

⁸ Sayılar: 1, 2, 3, 8, 9, 11, 16, 17, 18, 22, 25, 28, 29, 31, 33, 35, 36, 37-38, 49, 50, 51, 54-55, 64. (1 Kânunuevvel 1341-1 Ağustos 1928 tarihleri arasında kapsamaktadır).

Yazarı), İsmail Hüsrev, Kasaboğlu Şükrü Hüseyin (Robert Kolej Muallimlerinden Zirai İskâ ve Kuru Ziraat Mühassısı-Muallim), Kazancıklıoğlu Halil Kasım, Kazım Nami, Kılıçoğlu, Lütfü Arif, M. Celalettin, M. Fazıl, M. Sabit, M. Seyit (Reisicumhur Hazretlerinin Sabık Bahçivan Baş Kütahya Fidanlık Memuru), M. Y., M. E., Mahmut Şemsi, Mehmet Hamza (Bir Numaralı Mektep Muallimlerinden), Mehmet Hilmi (Spor Muhabiri), Mehmet Nuri (Kütahya Hastanesi Sertabip ve Operatörü), Mehmet Nuri (Ziraat Mühassısı), Mehmet Rauf (Ankara Hukuk Fakültesinden), Mehmet Seri, Mehmet Yaşar, Mehpare (3 Numaralı Kız Mektebi Baş Muallimi), Mehpare (Konya Kız Muallim Mektebi), Meliha Fuat (Bir Numaralı İlk Kız Mektebi Muallimlerinden), Memduh Necip, Mim, Muhip Atalay (Ahmet Muhip Dıranas), Murat (Hilal-i Ahmer Cemiyeti Reisi-Doktor), Mustafa Hakkı Yeşil (Kütahyalı), Müdrike (Muallim), Müftüoğlu Sabit Bey (Simavlı), Naci (Doktor), Nazmi Tuğrul (Ziraatçı), Niyazi (Kütahya Vilayet Baytar Müdürü), Nurettin İbrahim, Nuri (Ziraat Vekâleti Sabık Şube Müdürlerinden), Nuri Ziya (Kütahya Hastanesi Dâhiliye Mühassısı), Nurullah Esat, O. Ferit, Osman Nihat (Simav Muallimlerinden), Osman Nuri, Ömer Necati (Macaristan Fen Darülfünun Talebesinden), R. E. (Orta Mektep Talebesinden), Rifat Necdet (İzmirli), Rıza Hayri (Ziraat Mühendisi), Rıza Tekin, Selahattin Kadri (Simav), Selim (Gedizli), Selim Seri, Şermin Kelam, Tayyar (Orta Mektep Tarih-Coğrafya Muallimi), Tefik Halit, Vedat Nedim (İktisat Doktoru), Yunus Nadi (Cumhuriyet Gazetesi), Zeki Mesut (Hâkimiyet-i Milliye), Zühtü (İzmir Mıntıkası Ziraat Baş Müdürü).

Mecmuanın Dönemin Politikalarıyla İlişkisi

19. yüzyıla girerken Batı dünyası sanayileşme sürecine girmiş, büyük sanayi merkezlerinde hızlı bir üretim dolayısıyla zenginleşme görülmüştür. Türkiye’de ise tarım hayatı yaşayan toplum, diğer bir ifade ile köylü, devletin temel ekonomik kaynağını oluşturmaktadır. Bu dönemde Batı’yı yakalamak için köylüye ve tarıma dair yeni politikalar geliştirilme yoluna gidilmiştir.⁹ Tarım toplumunun merkeze alındığı görüşler ve uygulanan politikalar, ekonomik yapısı tarıma dayalı olan köylere ilgiyi artırmış ve kalkınmanın köyden başlayacağı düşüncesi hâkim olmuştur. Cumhuriyetle birlikte köy ve köylüye dair düşünceler de yeniden şekillenmeye başlamıştır. Prens Sabahattin’in milletin çoğunluğunu teşkil eden köylüye efendi tayin etme düşüncesi, Atatürk’ün “Köylü milletin efendisidir.” sözüyle ifadesini bularak köylünün efendi olmasına dönüşmüştür. Böylece köy ve köylüye dair düşüncelerde bir zihniyet değişimi yaşanmıştır.¹⁰

Erken Cumhuriyet Dönemi’nde ekonominin yeniden inşa edilmesinde tarım sektörü belirleyici olmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarında köycülük düşüncesinden ve uygulamalarından beklenen fayda, köylerin ve köylünün durumunun iyileştirilmesi ve köylüleri ulus bilinci ortak paydasında toplamak olmuştur.¹¹ Atatürk, ilerlemenin köylerden başlaması gerektiğini düşünmek-

⁹ İsmet Çetin, “Köy Kitapları”, Prof. Dr. Vahit Türk Armağanı, (Ed. Öbek vd.), Kesit Yayınları, İstanbul 2020, s. 1065.

¹⁰ Çetin, a.g.e., s. 1066.

¹¹ Esra Mizan, Türkiye’de Tek Parti Dönemi Köycülük Düşüncesi ve Köycülük Uygulamaları, T.C. Genelkurmay Başkanlığı Harp Akademileri Komutanlığı Stratejik Araştırmalar Enstitüsü Mü-

tedir. 1922’de TBMM’nin açılış konuşmasında bu düşüncesini şu şekilde dile getirmiştir. “Türkiye’nin hakiki sahibi ve efendisi hakiki müstahsil olan köylüdür. O halde herkesten daha çok refah, saadet ve servete müstahak ve layık olan köylüdür. Binaenaleyh, Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti’nin iktisadi siyaseti bu asli gayeyi sağlamaya matuftur.”¹² Atatürk’ün çizdiği bu yol Ziya Gökalp’in 1918’de kaleme aldığı “Köy” şiirinde dile getirdikleriyle paralellik göstermektedir.¹³ 1924 yılında Köy Kanunu’nun,¹⁴ 1924 yılında İtibari Zirai Kredi Birlikleri Kanunu’nun,¹⁵ 1929 yılında Zirai Kredi Kooperatifleri Kanunu’nun¹⁶ çıkarılması ayrıca 1925 yılında köylüden alınan toprak vergisinin kaldırılması, Atatürk’ün bu çizginin takipçisi olduğunun kanıtıdır. Bu düzenlemelerle öncelikli olarak köylüyü vergi yükünden kurtarmak ve bilinçlendirmek amaçlanmıştır. Kütahya mecmuası da meslekî bir çizgiye yerleştirilerek köylüyü ve çiftçiyi bilinçlendirmenin amaçlandığı beyan edilmiştir. Bu amaca yönelik çalışmalar; bilinçli bir tarım anlayışı oluşturmak, çiftçiyi bilgilendirmek ve tarımı ilgilendiren kanunları duyurmak temelinde şekillendirilmiştir. Bu çalışmalar, mecmuanın misyonuna uygun olarak öncelikle tarım uzmanları aracılığıyla yapılmaya çalışılmış zaman zaman da edebî türlerden yardım alınmıştır. Mecmuanın yazar kadrosu, bu bağlamda daha çok tarım ve hayvancılık uzmanlarından oluşmaktadır. Mecmuadaki tarım ve hayvancılık konulu yazılar 57 farklı yazar tarafından kaleme alınmıştır.

Mecmuadaki ziraat ve hayvancılık konulu yazıların çok geniş bir yelpazede olduğu dikkati çekmektedir. Mecmuada, tarımsal ürünlerin ziraatına dair sebzeçilik, meyvecilik, bağcılık ve çiçekçilik hakkında toplam 92 yazı bulunmaktadır. Hayvancılık ve hayvansal ürünlerin elde edilmesine dair yazılara bakıldığında ise 47 yazı ile arıcılığın ve 31 yazı ile tavukçuluğun önde olduğu görülmektedir. Bunun yanında at, eşek, keçi, koyun, nalbantlık, peynircilik,

dürlüğü, Strateji ve Stratejik Araştırmalar Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2010, s. 3.

¹² Erol Çankaya, “Köy Edebiyatı ve Türk Edebiyatında Köye “İçerden” Bakış Doğuşu, Etkileri, Sonuçları”, *Turkish Studies*, Volume: 8/4, Spring 2013, s. 476.

¹³ “Ey Türk! Senin köyün hür bir yuvadır
Çiftlik değil, yoktur Bey’i, Ağa’sı,
Her köylünün var bir çifti, tarlası
Öz evinde o hem Bey, hem Ağa’dır.

Hiç kimsenin yarıncısı, rencperi
Olmaz, ancak olur vatan askeri.

...

Lakin ey Türk! Bu mesut köy bitiyor
Mültezimin, faizcinin, tüccarın
Pençesinde... Diyor: “Beni kurtarın!”
Bu üç işi senden çabuk istiyor:

Kaldır aşar usulünü, aç banka,
Yap her semte bir zirai sendika.” (Ziya Gökalp, *Yeni Hayat*, (Haz. Salim Conoğlu), Ötügen Neşriyat, İstanbul 2014, s. 36).

¹⁴ <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.442.pdf>

¹⁵ Ramazan Aydın - Ayşe Atılğan Yaşa: “Türkiye’de Tarım Kredi Kooperatiflerinin Mali Yapısı Üzerine Bir Değerlendirme”, *Sürt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 14, 2019, s. 357.

¹⁶ Aydın - Yaşa, a.g.e., s. 357.

sütçülük, tereyağcılık, tiftik ve yumurtacılık ile ilgili 43 yazı daha mevcuttur. Çiftçinin üretime dair kaybının azaltılması ve bilinçli tarım yapılabilmesi için bilgilendirme yazıları da mecmuada önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle tarımı ve hayvancılığı kötü etkileyen zararlılara ve hastalıklara değinilmiş ve bu konuda 35 yazı kaleme alınmıştır. Bununla birlikte tarımsal ve hayvansal ürünlerin uzun süre saklanabilmesine ve çiftçinin ürününü en iyi şekilde değerlendirebilmesine rehberlik etmek amacıyla mecmuada konservecilik, kuru meyvecilik ve şarapçılık konulu 15 yazıya yer verilmiştir. Anız bozma, aşı macunu, tarım üretimini artırma yolları, dondan korunma, hayvan hastalıkları, hayvan yemleri, hayvan ıslahı, hububat ve tohum ıslahı, sulu tarım, kuraklıkla mücadele, süt verimi, otlaklar, sebze ve meyveciliğe dair yöntemler, hangi ayda hangi işlerin yapılacağı üzerine pek çok yazı mevcuttur. Dünyadaki, ülkemizdeki ve ildeki genel zirai ve hayvansal durumun görülebilmesi için genel değerlendirme, tanıtım ve gezi yazılarıyla da çiftçi aydınlatılmaya çalışılmıştır. Örnek çiftliklerin ele alındığı, dünyada ve ülkemizdeki yeni uygulamaların ve bazı fabrikaların tanıtıldığı 59 yazı kaleme alınmıştır.

Mecmuada, tarımsal faaliyetler konusunda bilgi verilmesinin yanı sıra çiftçinin haklarını korumak ve onlara yol göstermek de amaçlanmıştır. Ülkemizde ilk kez 1863'te "Mithat Paşa" tarafından kurulan "kooperatifçilik" Atatürk tarafından da önemsenmiştir. Türkiye ekonomisinin tarıma dayandığının bilincinde olan Atatürk, birlik olmanın gerekliliğine inanmıştır. Henüz Cumhuriyet ilan edilmeden, 19 Mart 1923'te, kooperatifçiliği hedef olarak gösteren Atatürk, yaptığı yurt içi gezilerde de çiftçileri bu konuda bilinçlendirmeye çalışmıştır.¹⁷ Kütahya mecmuasında da kooperatifçilik ve birlik kurmaya dair yazılar, dönemin bu politikasını öne çıkarma amacı taşımakta çiftçinin ürününü pazarlayabilmesine ve haklarını hukuki yoldan arayabilmesine yardımcı olmaktadır. Mecmuadaki "İtibar-i Zirai Birlikleri"¹⁸, "Kooperatif Şirketleri"¹⁹, "Köy Kooperatifleri"²⁰, "Köy Zirai Kredi Kooperatifleri"²¹, "Satış Kooperatifleri ve Bulgaristan İhracatı"²², "Sendika Yapmak İçin"²³, "Tröstler"²⁴, "Ziraat Bankasından Kimler İstifade Ediyor?"²⁵, "Yerli Malları Koruma Cemiyeti"²⁶, "Ziraat Birlikleri"²⁷, "Ziraat Sigortaları"²⁸ ve "Almanya'da Ziraat Odaları Teşkilatı"²⁹ başlıklı yazılar bu doğrultuda kaleme alınmıştır.

¹⁷ Fethi Ülkü, "Atatürk ve Kooperatifçilik", *Kooperatifçilik Dergisi*, Sayı: 41, 1978, s. 4-6.

¹⁸ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 45, s. 12.

¹⁹ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 62, s. 9; *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 63, s. 2; *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 65, s. 12; *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 66, s. 12.

²⁰ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 86, s. 9.

²¹ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 98, s. 8.

²² *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 94, s. 9.

²³ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 89, s. 3.

²⁴ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 69, s. 7.

²⁵ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 70, s. 11.

²⁶ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 86, s. 12.

²⁷ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 32, s. 3.

²⁸ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 91, s. 12; *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 98, s. 1.

²⁹ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 61, s. 1.

Dönemin tarım politikalarının başında makineleşme gelmektedir. Atatürk'ün tarımda makineleşme, toprak ve tohum ıslahı gibi konulara çok önem verdiği ve bunlara öncülük ettiği bilinmektedir.³⁰ Hatta tarihimizde ilk kez 1924 yılında Almanya'dan 211 adet traktör onun şahsi girişimiyle ithal edilmiş ve halka dağıtılmıştır.³¹ Mecmuada yer alan tarımda makineleşmeye dair metinlerin de amacı, çiftçiyi bu doğrultuda bilinçlendirmektir. “Çiftçilik Ziraat Makineleri”³², “Dizel Motorları”³³, “Traktör Otomobil”³⁴, “Yeni Yetişen Nesil Zirai Malumatla Teçhiz Etmeli”³⁵, “Ziraat Aletleri Fabrikası”³⁶, “Ziraatta Traktörlerin Ehemmiyeti”³⁷ adları altında çiftçiyi bilgilendirici yazılar karşımıza çıkmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, Kütahya'da Mayıs 1926'da Sinaî-i Ziraiye Yurdu bünyesinde “Traktör, Motor ve Âlat-ı Ziraiye Kursu”³⁸ adıyla bir kurs açılarak çiftçinin yeni makineleri tanınması da sağlanmıştır.

Mecmuada, resmi kurum ve kuruluşlardan ilan, kanun, talimatname, tammim, ulusal ve yerel haber, spor, siyaset, il genel meclisi toplantı tutanakları, mecmua tanıtımı, tebrik, ölüm-doğum, teşekkür, reklam metinleri de yer tutmaktadır. Resmî kuruluş ilanları ve yeni çıkan kanunların içeriklerine bakıldığında bunların mecmuada yer almasındaki amacın çiftçiyi bilinçlendirmek olduğu görülmektedir. Mecmuada, tarım, hayvancılık ve edebiyatla ilişkili olmayan sağlık, siyaset, eğitim, tarih, kütüphanecilik, adabımuaşeret, terbiye, sosyal hayat, ekonomi ve spor gibi konularda 66 altı yazı daha bulunmaktadır. Bu yazıların amacı da köylüyü ve çiftçiyi sosyal hayata dair bilgilendirmektir.

Mecmuadaki Edebî Metinlerin Dönemin Politikalarıyla İlişkisi

Cumhuriyetin ilk yıllarında, Atatürk'ün köye ve tarıma verdiği önemin anlatılması ve çiftçinin bilinçlenmesinin sağlanmasında süreli yayınların önemli katkısı olmuştur. Bu yayınlar aracılığıyla toplumu şekillendirme çabası, Osmanlı'nın son dönemlerine başka bir ifade ile Türk basınının başlangıcına kadar dayanmaktadır. Halkın seviyesini yükseltebilmek için önce halkın seviyesine inmenin sonra da halka kendi dili ile hitap etmenin şart olduğu görülmüş ve bu yola girildikten sonra gerekli görülen her şeyin kolaylıkla verilebileceğine inanılmıştır.³⁹ Bu çalışmalar, Cumhuriyet döneminde de devam ettirilmiştir. Osmanlı'da, bu yolun etkili olduğunu gören aydınlar tecrübeleri-

³⁰ İbrahim İnci, “Atatürk'ün Direktif ve Tavsiyeleri Işığında Türk Tarımındaki Gelişmeler (1923-1938)”, *Atatürk Araştırma Merkezi Mecmuası*, Cilt: XXVI, Sayı: 77, 2010, s. 345-385.

³¹ Mesut Doğan, “Türkiye Ziraatında Makineleşme: Traktör ve Biçerdöverin Etkileri”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Coğrafya Mecmuası*, Sayı: 14, İstanbul 2005, s. 69.

³² *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 93, s. 3.

³³ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 11, s. 8.

³⁴ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 7, s. 8.

³⁵ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 65, s. 2.

³⁶ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 92, s. 1.

³⁷ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 12, s. 6.

³⁸ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 12, arka kapak içi; *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 13-14, arka kapak içi; *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 15, ön kapak içi.

³⁹ Serhat Küçük, “Erken Cumhuriyet Dönemi Bilim Dergilerinin Vizyon ve Misyonları”, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 12, Sayı: 31, 2015, s. 347.

ni ve birikimlerini yeni döneme taşımış ve aynı çabayı sürdürmüşlerdir.⁴⁰ Yeni kurulan Cumhuriyet'te bilim, sanat, eğitim, tarım ve benzeri birçok alanda çağı yakalamak için hızlı bir kalkınma ve dönüşüm hareketi içine girilmiştir. Bu dönemde yapılan devrimlerin topluma anlatılmasında o günün şartlarında önemli birer haber kaynağı olan dergilerin rolü büyüktür. Özellikle 1920'li yıllardan itibaren ortaya çıkan dergilerin büyük çoğunluğunda misyon olarak belirlenen değerlerin, halkı aydınlatma, devrimleri tanıtmaya ve yaygınlaştırma olduğu görülmektedir.⁴¹ Kütahya mecmuasının da bu bağlamda temel gayesi, halka inmek, özellikle ziraat ve hayvancılık sahasında bir uyanış gerçekleştirmek olmuştur. Kütahya mecmuasının neredeyse her sayısında, yeni kanunlar ile hayata geçirilen yeni uygulamalara yer verilerek devrimlerin halka indirilmesine hizmet edilmiştir.

Mecmuanın kapsamına ilk kez 15 Kasım 1927'de yayımlanan 47-48. sayısında edebiyat da eklenmiştir. Bu tarihten sonraki sayılarda edebî metinlere daha sık rastlanmaktadır. Mecmuadaki edebî türler incelendiğinde 80 farklı metne yer verildiği görülmektedir. Bunlardan 42'si şiir, 11'i deneme, 9'u inceleme yazısı, 5'i hikâye, 4'ü hatıra, 3'ü gezi yazısı, 2'si atasözü, 2'si mani, 1'i mektup ve 1'i tiyatrodur. Mecmuadaki edebî metinlerin büyük kısmı aşk, ayrılık, özlem gibi temaları ele alan edebî zevki amaç edinmiş yazılardır. Bu yazıların tamamına yakını açık ve yalın bir anlatıma sahiptir. Yazar kadrosu ise Muhip Atalay (Ahmet Muhip Dıranas) dışında isimleri edebiyat dünyasında duyulmamış yerel kalemlerdir. Mecmuada, edebî alanda yazısı yayımlanan 28 farklı yazar olup isimleri şu şekildedir: *Abdullah Münif* (Âgâh (Derginin başyazarı), *Ahmet Oğuz* (Kuleli Askeri Lisesinden), *Âli Rifki* (Simav), *Celal Sıdkı* (Kütahya), *Daniş Fevzi*, *Daniş Fuat* (Orta Mektep Talebelerinden), *E. Dertli*, *E. Gültekin*, *Enver*, *Fazıl Berki* (Doktor), *Güzide Dürdane*, *Hacı İbrahim oğlu Kudret*, *Halil Kadri* (Ticaret Odası Başkâtibi), *İsmail Hakkı* (Bursa Ziraat Mektebi Mezunlarından-Derginin Baş Yazarı), *Kazancıkıoğlu Halil Kasım*, *Mehmet Hamza* (Bir Numaralı Mektep Muallimlerinden), *Mehmet Seri*, *Mehpare* (3 Numaralı Kız Mektebi Baş Muallimi), *Mehpare* (Konya Kız Muallim Mektebi), *Meliha Fuat* (Bir Numaralı İlk Kız Mektebi Muallimi), *Muhip Atalay* (Ahmet Muhip Dıranas), *Mustafa Hakkı Yeşil* (Kütahyalı), *Müdrake* (Muallim), *Müftüoğlu Sabit Bey* (Simavlı), *Rıfat Necdet* (İzmirli), *Selahattin Kadri* (Simav), *Şermin Kelam*.

Mecmuadaki edebî türler arasında en çok şiir karşımıza çıkmaktadır. 42 şiirin 36'sının şairi belli iken 7 şiir isimsiz olarak yayımlanmıştır. Bu 36 şiir ise 18 farklı şair tarafından kaleme alınmıştır. Bu şairler: *Dr. Fazıl Berki* (6 şiir), *E. Dertli* (4 şiir), *Abdullah Münif* (3 şiir), *Celal Sıdkı* (3 şiir), *İsmail Hakkı* (3 şiir), *M. Enver* (3 şiir), *Agâh* (2 şiir), *Âli Rifki*, *E. Gültekin*, *Hacı İbrahim oğlu Kudret*, *Halil Kadri*, *İzmirli Rıfat Necdet*, *Kazancıkıoğlu Halil Kasım*, *Mehmet Hamza*, *Mehmet Seri*, *Muhip Atalay*, *Selahattin Kadri* ve *Şermin Kelam*'dir. Aruzla yazılmış bir gazel dışında şiirlerin hepsi serbest vezinle ya da hece vezniyle ortaya koyulmuştur.

⁴⁰ Küçük, a.g.e., s. 348.

⁴¹ Dinçer Apaydın - İbrahim Özakman, "Erken Cumhuriyet Döneminde Kısa Ömürlü Edebiyat Dergileri", *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 1, 2019, s. 15.

Dönemin yaygın politikası olan tarımda makineleşmeye teşvik için mecmuada edebî türlerden faydalandığı da görülmektedir. Anonim bir eser olan “*Köylü Destanı*”⁴², Kütahyalı Abdullah Münif’in kaleme aldığı “*Örsümün Sesi*”⁴³ ve “*Köy*” mecmuasından alınan “*Köy Koşmaları*”⁴⁴ köylüye çalışmayı öğütleyen ve tarımda makineleşmenin önemine işaret eden şiirlerdir. “*Köylü Destanı*”⁴⁵ ise maddi ve manevi beraberliğe dair telkinler de içermesiyle de dikkat çekmektedir.

Edebî metinlerde, çiftçiyi ve köylüyü tarım aletlerini kullanmaya teşvik etmenin yanında sağlık, ahlak, tasarruf, çalışkanlık, elindekine sahip çıkma gibi konular da işlenmiştir. Mecmuanın 80. sayısının arka kapağında 6 mani⁴⁶ çiftçinin çalışmasını teşvik eden öğütler içerir. Ağâh Bey’in kaleme aldığı “*Öğütlerim*”⁴⁷ adlı manzume ise bir çiftçinin parasını hayat kadınlarıyla yemesini ve ardından yakalandığı frengi hastalığından kurtulmak için başvurduğu tıp dışı tedavi yöntemleri ele almaktadır. Mizahi bir üslupla kaleme alınan bu eserde fuhuşun ve bilimsellikten uzak kalmanın kötü sonuçları gösterilmeye çalışılmıştır. Çiftçiye ve köylüye doğru yolu göstermek amacıyla mecmuanın 5. sayısında atasözlerinden de faydalandığı görülür.⁴⁸ Bu atasözlerinde çalışkanlık, doğruluk, dürüstlük gibi ahlaki değerler ve tasarruflu olmak gibi örnek davranışlar aşılana çalışılmıştır. İsmail Hakkı’nın kaleme aldığı “*Durmuş Kâhyanın Kıssası*”⁴⁹ adlı hikâye de çiftçilere bazı öğütler verilmektedir. Hikâyenin ana kahramanı Durmuş Kâhya’nın oğullarından Seyit, İstiklal Savaşı’nda şehit düşmüş diğer oğlu Gökmen ise kolunu kaybederek gazi olmuştur. Hikâyede, Durmuş Kâhya’nın elindeki tohumu tüketerek şehre tohum bulmaya gidişi ve eli boş şekilde köyüne geri dönerken yolda cepheden dönen oğlu Gökmen ile karşılaşmaları anlatılır. Bu hikâyeye, çiftçinin elindeki tohuma sahip çıkması telkin edilmiştir. Bazı edebî metinlerin ise çiftçinin ve köylünün halini arz etmesine aracılık ettiği görülmektedir. Ka-

⁴² *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 16, s. 11.

⁴³ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 30, s. 5.

⁴⁴ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 16, s. 13.

⁴⁵ ...

Beş altı köy halkı bir gün birleşti
Sanırdı hepsini gören kardeşti
Cümlesi tatlıca durup söyleşti
Anlaşıp verdiler karar o zaman

Aldılar traktör, makinist, yedek
Bir olup toprağa verdiler emek
Sürdüler, ektiler bir bir gülererek
Karşılık aldılar o yıl topraktan

...

⁴⁶ Maniler mecmuanın yalnızca iki sayısında yer bulabilmiştir. 15. sayının 10. sayfasındaki maniler sevda temalıdır.

⁴⁷ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 4, s. 12.

⁴⁸ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 76, s. 5; *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 77, s. 6; *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 102-103, arka kapak; *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 106, ön kapak içi; *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 107, ön kapak içi.

⁴⁹ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 28, s. 5.

zancıklıoğlu Halil Kasım'ın kaleme aldığı *"Köylü ile Dertleşme"*⁵⁰ adlı şiirde, köylünün ve çiftçinin yaşadığı sorunlar dile getirilerek vaziyet, Cumhurbaşkanı Atatürk'ün, Başbakan İsmet İnönü'nün ve İçişleri Bakanı Şükrü Bey'in isimlerinin zikredilmesi suretiyle duyurulmaya çalışılmıştır. İsmail Hakkı'nın kaleme aldığı *"Birkaç Köyün Hikâyesi"*⁵¹ adlı kısa hikâyede ise köylerde yaşanan çaresizliklerin farklı bir konu üzerinden anlatıldığı görülmektedir. Şehre gidip kötü yola düşen ve Leman ismini alan köylü kızı Ayşe ile bir müşterisinin diyalogu üzerinden köylülerin çaresizliği dile getirilmeye çalışılmıştır. Bunun yanında köylülerin şehre gitmek yerine köylerinde kalmaları ve en iyi bildikleri işle meşgul olmaları mesajı da verilmeye çalışılmıştır.

Edebî metinlerde ele alınan diğer bir konu ise köye ve köylülere önem vermenin gerekliliğidir. Mehmet Serî'nin kaleme aldığı *"Çiftçiye Hürmet"*⁵² adlı şiirde, çiftçilere değer vermek gerektiği anlatılarak köylünün ve çiftçinin iyi özellikleri sayılmaktadır. Benzer şekilde *"Türk Köylüsü"*⁵³ adlı imzasız eser de Türk köylüsünün meziyetlerinin sıralandığı bir övgü şiiridir. E. Dertli tarafından kaleme alınan *"Pınar Başı"*⁵⁴ adlı şiirde ise bir köy çeşmesi üzerinden köy hayatına duyulan yoğun hisler dile getirilmiştir. Dönemin çiftçilik politikalarına dikkat çeken Köy mecmuasından alınmış *"Eski Devir"*⁵⁵ adlı şiir, Osmanlı dönemindeki vergi, adalet, yönetim gibi sorunları dile getirmekte ve yeni rejime övgüler içermektedir. Köylülerin refaha Cumhuriyetle eriştiğinin dile getirildiği şiirin son iki dördümlüğünde, Atatürk'ün de rençper olduğu ve köylüye bu konuda rehberlik yaptığı dile getirilmektedir. Köylünün refaha erişmesinin tek yolunun Atatürk'ün gösterdiği rençperlik politikasınca ilerlemek olduğu da ifade edilmiştir.

Mecmuadaki edebî metinlerin önemli bir kısmında millî konulara yer verildiği de görülmektedir. Bunlar Atatürk'e, Millet Meclisi'ne, Türk tarihine, İstiklal Savaşı'na, şehitlere ve vatan topraklarına dair yazılmış millî hislerin öne çıkarıldığı şiirlerdir. *"Harp Malulleri"* mecmuasından alınan *"Mustafa Kemal Paşaya"*⁵⁶ adlı şiirde Atatürk'e övgüler sunulmuştur. E. Gültekin'in yazdığı *"Kızıl Kâbus"*⁵⁷ adlı şiir 1926'da Atatürk'e karşı düzenlenen suikast üzerine kaleme alınmıştır. Şiirde, Atatürk'e övgünün yanında bu işi yapmaya çalışanlara duyulan öfke de dile getirilmiştir. Mecmuanın başyazarı İsmail Hakkı'ya ait *"Sevgili Vatana"*⁵⁸ adlı serbest şiir vatan sevgisi temalyken *"Büyük Millet Meclisi Destanı"*⁵⁹ şiiri meclisin kurulması ve Atatürk'ün ülkeyi kurtarmasını konu almaktadır. E. Dertli tarafından yazılan *"Sakarya Kuyularında"*⁶⁰ adlı şi-

⁵⁰ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 66, s. 12.

⁵¹ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 15, s. 7.

⁵² *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 37, ön kapak arkası.

⁵³ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 12, s. 10.

⁵⁴ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 75, s. 6.

⁵⁵ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 13-14, s. 11.

⁵⁶ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 22, s. 7.

⁵⁷ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 17, s. 11.

⁵⁸ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 90, s. 12.

⁵⁹ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 15, s. 5.

⁶⁰ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 76, s. 6.

irde ise Sakarya Nehri üzerinden İstiklal Savaşı işlenmiştir. Dr. Mehmet Berki'nin yazdığı “*Türk’üm, Büyüğüm*”⁶¹ adlı şiir, Türk tarihindeki kahramanlıkları vurgulayan bir övgü şiiridir. Mehmet Hamza'nın yazdığı Türklüğü öven “*Türk Destanı*”⁶² şiirinde de İstiklal Savaşı'na göndermeler vardır. Şehitler için kaleme alınan bir şiir ise şairi nedeniyle oldukça dikkate değerdir. “*Vatan Çiçekleri İçin*”⁶³ adını taşıyan bu şiir “*Muhip Atalay*” imzasını taşımaktadır. Ahmet Muhip Dıranaş'ın lise yıllarında bu mahlasla şiirler yazdığı bilinmektedir. Şiirin Temmuz 1927'de yayımlandığı göz önüne alındığında şair bu şiiri kaleme aldığı anda 18 yaşında olmalıdır.

Millî konuları işleyen metinler arasında tek farklı tür tiyatrodur. Kütahya Bir Numaralı Mektep muallimlerinden Mehmet Hamza tarafından kaleme alınmış “*Yunan Mezalimi-Türk Zaferi*”⁶⁴ adlı tiyatro eseri, bir köy odasında köylülerin diyaloguyla başlamaktadır. Oyundaki mekânlar, Dumlupınar ve Altıntaş çevresindeki bazı köylerdir. Özellikle Yunanların işgal dönemindeki zulmünün anlatıldığı oyunda, köylülerin Millî Mücadele'ye bakışına da değinilmiştir. Oyun, Yunan işgalinden beş yıl sonra kaleme alınmış olmasından dolayı önemli bir tarihi belge niteliği taşımaktadır.

Ziraî ve millî konular dışında mecmuadaki edebî metinler o dönemin iç ve dış politikaların izlerini de taşımaktadır. Dünya Ekonomik Buhranı, Hatay meselesi ve Türkiye'nin Afganistan siyaseti edebî alanda kendisine yer bulan konulardandır. 1929 Dünya Ekonomik Buhranı ekonomisi tarıma dayalı olan Türkiye'ye kötü bir darbe indirmiştir. Hatta bu buhranın muhalif yeni bir partinin kurulmasına ve devletçiliğe geçişe sebep olduğu da iddia edilmiş,⁶⁵ dış ticaret rakamları yarı yarıya düşmüş, bu düşüş tüketim malları ithalatının kısılmasına ve tarıma yönelik makine ithalatının sabit tutulmasına sebep olmuştur.⁶⁶ Tarımsal üretim gerileyince köylünün durumu da kötüleşmiştir. Devlet bu ekonomik buhranda bazı yasal ve ekonomik tedbirler alma yoluna

⁶¹ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 11, ön kapak arkası.

⁶² *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 32, s. 4.

⁶³ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 40, ön kapak arkası.

Vatan Çiçekleri İçin

Birer al gül takılı geniş göğüslerinde
Kimi topal kimi kör... fakat hepsi de zinde,
Bir kafile geçiyor kızıl guruba yakın...

Ufkun kızzılıkları bir beka yangınıdır...

Ağlıyorlar sanılır, gülüyorlar sanılır,
Bu yangından geçerken şehitler akın, akın...

...

⁶⁴ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 29, s. 12; *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 30, s. 15; *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 31, s. 11; *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 32, s. 13; *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 33, s. 14; *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 34, s. 11; *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 35, s. 12; *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 36, s. 9; *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 37, s. 14; *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 38-39, s. 13; *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 40, s. 7; *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 42, s. 13; *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 44, s. 10.

⁶⁵ Bu parti Serbest Cumhuriyet Fırkası olup 30 Ağustos 1930'ta kurulmuş ve 17 Kasım 1930 tarihinde kapatılmıştır.

⁶⁶ Mehmet Bulut, “1929 Dünya Ekonomik Buhranı ve Türkiye’de Devletçiliğe Geçiş”, *Bilig*, Sayı: 26, 2003, s. 87.

gitmiş bu yolla tasarrufun artırılması arzu edilmiştir. Dönemin Başbakanı İsmet İnönü, mecliste yaptığı bir konuşmada; “Devlet hayatında olduğu gibi millet hayatında da kendi membana, yani istihsaline kifayet etmek endişesi; işte asıl büyük tedbir budur. Millet kendi istihsalinden fazla sarf etmeyerek kanaatkâr bir hayata girmek mecburiyetindedir.” diyerek halkı tasarruflu olmaya davet etmiştir.⁶⁷ Bu ekonomik buhran döneminin etkileri Kütahya mecmuasına da yansımıştır. “Memleketimizde Hayat Pahalılığı” (H.K.)⁶⁸, “İktisadi Durgunluk” (M. Rauf)⁶⁹, “Fransız Çiftçilerin Himaye, Tasarruf ve Teavün Teşkilatı” (O. Ferit)⁷⁰, “Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti”⁷¹, “Köylülere Nakden Yardım Edecek ve Köylüleri Para Sıkıntısından Kurtaracak Köy Yardım Tasarruf Sandığı Teşkili İçin Her Köyden İmece Suretiyle Her Sene Tarla Ekilmesi”⁷² ve “Hayat Pahalılığı Etrafında Tetkikler” (Nurullah Esat)⁷³ adlı yazılar, ekonomi temelinde ülkemizin ve köylümüzün durumuna dair değerlendirmeler içermektedir. Mecmuadaki edebî yazıların bazılarında İsmet İnönü’nün gösterdiği tasarruf hedefinin yaygınlaştırılmasına katkı yapılmaya çalışıldığı açıktır. Simavlı Müftüoğlu Sabit Bey’in kaleme aldığı “İhtiyat ve Tasarruf”⁷⁴ adlı yazı, yazarın oğluna tasarruflu olmaya dair öğütlerini içeren bir denemedir. Tasarruf etmeye dair en fazla edebî metnin Dr. Fazıl Berki’ye ait olduğu söylenebilir. Berki’nin 6 şiiri olup bunların 5’i tasarruf temalıdır. Berki’nin 104. sayıdaki “Milli Tasarruf”⁷⁵ adlı şiiri, İsmet İnönü’nün bahsi geçen tasarruf çağrısına gönderme ile başlamakta ve tasarrufun önemini işlemektedir. Aynı sayının 11. sayfasındaki “Dosta Muhtaç Olma Tek” adlı şiirde de birikimin ve tasarrufun önemi anlatılmaktadır. Yine aynı sayının arka kapak içindeki “Ayşe Ablam Öyle Söyler” şiirinde ev hanımlarına elindekiyle yetinme, tasarruflu olma, gösterişten uzak durma gibi öğütler verilmektedir. Birlikte yayımlanan 102-103. sayının ön kapak arkasındaki “Ey Türkoğlu!” ile 105. sayının 11. sayfasındaki “İşte Doldu Kumbara” şiirleri de tasarrufa dair öğütler vermektedir.

Yalnızca iki şiirde rastlansa da dış politik gelişmelerin de edebî alana yansıtıldığı görülmektedir. Bu iki şiir, Türk-Afgan ilişkileri ve Hatay meselesini konu almaktadır. İlk Afgan-Türk İttifakı 1 Mart 1921’de imzalanmış, özellikle 1930’lu yıllar, Türkiye’nin, Afganistan’a çeşitli sahalarda yardım elini uzattığı bir devir olmuştur. Türkiye’nin Afganistan’a gösterdiği dostluk ve yardımın en iyi şekilde yürütülmesinde Kabil’deki Türk sefiri Memduh Şevket Esendal’ın büyük etkisi görülmüştür. Esendal, Atatürk’ün direktiflerini Afganistan’da

⁶⁷ Bulut, a.g.e., s. 89.

⁶⁸ Kütahya Mecmuası, Sayı: 60, s. 13.

⁶⁹ Kütahya Mecmuası, Sayı: 77, s. 3.

⁷⁰ Kütahya Mecmuası, Sayı: 87, s. 9.

⁷¹ Kütahya Mecmuası, Sayı: 102-103, s. 15.

⁷² Kütahya Mecmuası, Sayı: 107, s. 5.

⁷³ Kütahya Mecmuası, Sayı: 84, s. 1; Kütahya Mecmuası, Sayı: 85, s. 1; Kütahya Mecmuası, Sayı: 86, s. 1; Kütahya Mecmuası, Sayı: 87, s. 3; Kütahya Mecmuası, Sayı: 88, s. 1; Kütahya Mecmuası, Sayı: 89, s. 10.

⁷⁴ Kütahya Mecmuası, Sayı: 106, s. 6.

⁷⁵ Kütahya Mecmuası, Sayı: 104, ön kapak içi.

başarılı bir şekilde tatbik ederek bu ülkede Türk nüfuzunu en yüksek seviyeye çıkararak yegâne sefirimiz olmuştur. Ayrıca Afgan hükümetinin mühim meselelerine çözüm getirerek ülkenin baş danışmanı haline gelmiştir. Yine aynı dönemde, Afganistan'da yeni kurulan tıp, hukuk ve siyaset bilimleri fakültelerinin kuruluşu ve tedrisatında görev alan çok sayıda doktor, mütehassıs ve profesörün ifa ettikleri başarılı hizmetler, Afgan halkının kalbini fethetmiş ve bu durum Türkiye için de bir iftihar vesilesi olmuştur.⁷⁶ Türkiye'nin Afganistan'a duyduğu yakın ilgi, E. Dertli'nin "*Afgan Mücahidine*"⁷⁷ adlı şiiriyle mecmuada yer bulmuştur. Afganistan'daki mücahitlere ithafen kaleme alınan bu şiirde Atatürk kendilerine örnek gösterilmiştir.

Hatay Sancağı 18 Mart 1927'de Suriye Devleti'nden ayrılıp bağımsızlığını ilan etmiş, 23 Nisan 1927'de bağımsız bir devlet olmuştur. Fakat bir süre sonra, 12 Haziran 1927'de, tekrar Suriye'ye bağlanmıştır.⁷⁸ 1927'de Hatay ile ilgili yaşanan bu gelişmeler ülke gündeminde kendine epeyce yer bulmuştur. Bu meseleye dair Kütahya mecmuasında yalnızca bir yazıya yer verilmesi dikkat çekicidir. 1927'de yayımlanan 31. sayıda yer alan Kütahyalı Abdullah Münife ait "*Hicran*"⁷⁹ adlı bu şiirde, bir vatan toprağı olarak Hatay'a duyulan özlem dile getirilmiştir.

Dönemin önemli devlet adamlarından ve Atatürk'ün mesai arkadaşlarından Mustafa Necati Uğural'ın 1929'da genç yaşta vefat etmesi üzerine İzmirli Rifat Necdet'in kaleme aldığı mersiyeye⁸⁰ ile Halil Kadri'nin Türk Ocaklarını övdüğü "*Türk Ocağına*"⁸¹ adlı şiir yine dönemin güncel gerçekliklerini yansıtan yazılar arasındadır.

Sonuç

Sinaî-i Ziraiye Yurdu'nun yayın organı olan Kütahya mecmuası, 1 Aralık 1925 - 15 Mayıs 1930 tarihleri arasında 107 sayı olarak yayımlanmıştır.

⁷⁶ Mehmet Saray, *Afganistan ve Türkler*, Bayrak Matbaacılık, İstanbul 1997, s. 209-210.

⁷⁷ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 78, s. 11.

⁷⁸ Güven Dinç, "Resmî Veriler Işığında Hatay'ın Demografik Yapısı (1939-1980)", *Anavatana Katılışının 80. Yılında Hatay Uluslararası Sempozyumunu Bildirileri*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara 2020, s. 632.

⁷⁹ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 31, s. 5.

⁸⁰ *Kütahya Mecmuası*, Sayı: 75, s. 1.

⁸¹ Halil Kadri'nin Türk Ocağını övdüğü ve ocağı Türk Milleti'ne rehber olarak gösterdiği mısralar şu şekildedir:

...
Doldurdu mefküren her boş bucağı
Şimdi her Türk kalbi bir Türk Ocağı

Ak alevlerinde ısındı ruhum
Sakafın altında başka bir Kâbe
Kalpleri cezbeden bir mabet buldum
Yüzümü çevirdim bu ilk mihrâba
Dinledim ırkımın yanık sesini
İnledim ruhumun ilk nâmesini

Ey Türk gençliğine ana kucağı
Milletin rehberi millet ocağı

...
(*Kütahya Mecmuası*, Sayı: 58-59, s. 13).

Mecmuayı tanıtmak, mecmuadaki yazıların ve edebî metinlerin dönemin politikalarıyla ilişkisini ortaya koymak bu çalışmanın amacını teşkil etmektedir.

Mecmua, ziraat hakkında çıkan yeni kanun, yöntem ve teknikleri halka duyurmak ve bu yolla çiftçiyi ve köylüyü bilinçlendirmek amacı taşımaktadır. Bu doğrultuda; ziraat ve hayvancılık usulleri, ziraat ve hayvancılığın sürdürülebilir olma yöntemleri, verim artışı, elde edilen ürünü doğru kullanma, çiftçi haklarının korunması, kooperatifçilik ve tarımda makineleşme gibi konular mecmuada ağırlık kazanmaktadır. Mecmua, zirai temelli meslek yayını olarak yayın hayatına başlamış, farklı alanlarda yazılara yer vermesiyle de oldukça dikkat çekmiştir. Ayrıca yerel ve ulusal pek çok habere yer vermek suretiyle Kütahya'nın gazete ihtiyacını da karşılamıştır. Mecmuada farklı edebî türlerde 80 adet metin yer almaktadır. Bu metinlerin çoğu edebî zevke hitap etmekle birlikte dikkate değer bir kısmı 1925-1930 tarihleri arasındaki iç ve dış politikaların izlerini taşımaktadır. Özellikle dönemin tarım politikaları doğrultusunda tarımda makineleşme, çiftçinin ve köylünün eğitilmesi ve kendine güven temin etmesi, tasarruf, çiftçinin durumunun ortaya koyulması, çalışkanlık ve ahlaklı olma gibi hususlar öne çıkmaktadır. Millî konuları işleyen şiirler ise genç Cumhuriyetin uluslaşma çabalarını aksettirecek niteliktedir. Mecmuada, Dünya Ekonomik Buhranı, Hatay meselesi, Afganistan siyaseti ve Türk Ocakları'nın önemi gibi konulara temas edilmesi de yine dönemin politikalarının edebî türlere bir yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda, mecmuada yer alan edebî metinlerin de dönemin politik gerçeklerini yansıttığı ve bu metinler aracılığıyla bilhassa ziraat ve ekonomi politikalarına katkı sağlanmaya çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kaynaklar

1. Araştırma ve İnceleme Eserleri

APAYDIN, Dinçer - ÖZAKMAN, İbrahim: "Erken Cumhuriyet Döneminde Kısa Ömürlü Edebiyat Dergileri", *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 1, 2019.

AYDIN, Ramazan - YAŞA ATILGAN, Ayşe: "Türkiye'de Tarım Kredi Kooperatiflerinin Mali Yapısı Üzerine Bir Değerlendirme", *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 7, Sayı: 14, 2019.

BULUT, Mehmet: "1929 Dünya Ekonomik Buhranı ve Türkiye'de Devletçiliğe Geçiş", *Bilgi*, Sayı: 26, 2003.

ÇANKAYA, Erol: "Köy Edebiyatı ve Türk Edebiyatında Köye İçerden Bakış Doğuştan, Etkileri, Sonuçları", *Turkish Studies*, Volume: 8/4, Spring 2013.

ÇETİN, İsmet: "Köy Kitapları", *Prof. Dr. Vahit Türk Armağanı*, (Ed. Öbek vd.), Kesit Yayınları, İstanbul 2020.

DİNÇ, Güven: "Resmî Veriler Işığında Hatay'ın Demografik Yapısı (1939-1980)", *Anavatana Katılışının 80. Yılında Hatay Uluslararası Sempozyumu Bildirileri*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara 2020.

DOĞAN, Mesut: "Türkiye Ziraatında Makineleşme: Traktör ve Biçerdöverin Etkileri", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Coğrafya Mecmuası*, Sayı: 14, İstanbul 2005.

GÖKALP, Ziya: *Yeni Hayat*, (Haz. Salim Conoğlu), Ötüken Neşriyat, İstanbul 2014.

GÖKDÜL, Ali - SARIKOYUNCU, Ali: “Kütahya Vilayet Gazetesi’ne Göre Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası (1925-1944)”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 52, 2017.

Hayat Mecmuası, Sayı: 19, 7 Nisan 1927.

İNCİ, İbrahim: “Atatürk’ün Direktif ve Tavsiyeleri Işığında Türk Tarımındaki Gelişmeler (1923-1938)”, *Atatürk Araştırma Merkezi Mecmuası*, Cilt: XXVI, Sayı: 77, 2010.

KÜÇÜK, Serhat: “Erken Cumhuriyet Dönemi Bilim Dergilerinin Vizyon ve Misyonları”, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 12, Sayı: 31, 2015.

Kütahya Mecmuası, 1-107. sayılar, Kütahya Mustafa Hakkı Yeşil Kütüphanesi Arşivi.

MİZAN, Esra: *Türkiye’de Tek Parti Dönemi Köycülük Düşüncesi ve Köycülük Uygulamaları*, T.C. Genelkurmay Başkanlığı Harp Akademileri Komutanlığı Stratejik Araştırmalar Enstitüsü Müdürlüğü, Strateji ve Stratejik Araştırmalar Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2010.

SARAY, Mehmet: *Afganistan ve Türkler*, Bayrak Matbaacılık, İstanbul 1997.

ÜLKÜ, Fethi: “Atatürk ve Kooperatifçilik”, *Kooperatifçilik Dergisi*, Sayı: 41, 1978.

<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.442.pdf>

2. Süreli Yayınlar

Hayat Mecmuası, Sayı: 19, 7 Nisan 1927.

Kütahya Mecmuası, Sayı: 1, 1 Kânunuevvel 1341.

Kütahya Mecmuası, Sayı: 2, 15 Kânunuevvel 1341.

Kütahya Mecmuası, Sayı: 3, 1 Kânunusani 1341.

Kütahya Mecmuası, Sayı: 4, 15 Kânunusani 1926.

Kütahya Mecmuası, Sayı: 5, 1 Şubat 1926.

Kütahya Mecmuası, Sayı: 6, 15 Şubat 1926.

Kütahya Mecmuası, Sayı: 7, 1 Mart 1926 Pazartesi.

Kütahya Mecmuası, Sayı: 8, 15 Mart 1926 Pazartesi.

Kütahya Mecmuası, Sayı: 9, 1 Nisan 1926 Perşembe.

Kütahya Mecmuası, Sayı: 10, 15 Nisan 1926 Perşembe.

Kütahya Mecmuası, Sayı: 11, 1 Mayıs 1926 Cumartesi.

Kütahya Mecmuası, Sayı: 12, 15 Mayıs 1926.

Kütahya Mecmuası, Sayı: 13-14, 15 Haziran 1926.

Kütahya Mecmuası, Sayı: 15, 30 Haziran 1926.

Kütahya Mecmuası, Sayı: 16, 15 Temmuz 1926.

Kütahya Mecmuası, Sayı: 17, 31 Temmuz 1926.

Kütahya Mecmuası, Sayı: 18, 15 Ağustos 1926.

Kütahya Mecmuası, Sayı: 19-20, 15 Eylül 1926.

Kütahya Mecmuası, Sayı: 21, 30 Eylül 1926.

Kütahya Mecmuası, Sayı: 22, 15 Teşrinievvel 1926.

- Kütahya Mecmuası*, Sayı: 23-24, 15 Teşrinisani 1926.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 25, 1 Kânunuevvel 1926.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 26, 15 Kânunuevvel 1926.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 27, 31 Kânunuevvel 1926.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 28, 15 Kânunusani 1927.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 29, 31 Kânunusani 1927.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 30, 15 Şubat 1927.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 31, 28 Şubat 1927.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 32, 15 Mart 1927.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 33, 30 Mart 1927.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 34, 15 Nisan 1927.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 35, 30 Nisan 1927.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 36, 15 Mayıs 1927.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 37, 31 Mayıs 1927.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 38-39, 1 Temmuz 1927.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 40, 15 Temmuz 1927.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 41, 1 Ağustos 1927.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 42, 15 Ağustos 1927.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 43, 1 Eylül 1927.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 44, 15 Eylül 1927.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 45, 1 Teşrinievvel 1927.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 46, 15 Teşrinievvel 1927.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 47-48, 15 Teşrinisani 1927.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 49, 1 Kânunuevvel 1927.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 50, 15 Kânunuevvel 1927.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 51, 1 Kânunusani 1928.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 52, 15 Kânunusani 1928.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 53, 1 Şubat 1928.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 54-55, 15 Mart 1928.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 56-57, 1 Nisan 1928.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 58-59, 1 Mayıs 1928.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 60, 22 Mayıs 1928.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 61, 20 Haziran 1928.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 62, 1 Temmuz 1928.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 63, 15 Temmuz 1928.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 64, 1 Ağustos 1928.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 65, 15 Ağustos 1928.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 66, 1 Eylül 1928.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 67, 15 Eylül 1928.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 68, 1 Teşrinievvel 1928.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 69, 15 Teşrinievvel 1928.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 70, 1 Teşrinisani 1928.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 71, 15 Teşrinisani 1928.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 72, 1 Kânunuevvel 1928.

- Kütahya Mecmuası*, Sayı: 73, 15 Kânunuevvel 1928.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 74, 1 Kânunusani 1929.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 75, 15 Kânunusani 1929.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 76, 1 Şubat 1929.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 77, 15 Şubat 1929.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 78, 1 Mart 1929.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 79, 15 Mart 1929.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 80, 1 Nisan 1929.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 81, 15 Nisan 1929.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 82, 1 Mayıs 1929.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 83, 15 Mayıs 1929.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 84, 1 Haziran 1929.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 85, 15 Haziran 1929.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 86, 1 Temmuz 1929.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 87, 15 Temmuz 1929.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 88, 1 Ağustos 1929.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 89, 15 Ağustos 1929.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 90, 1 Eylül 1929.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 91, 15 Eylül 1929.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 92, 1 Teşrinievvel 1929.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 93, 15 Teşrinievvel 1929.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 94, 1 Teşrinisani 1929.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 95, 15 Teşrinisani 1929.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 96, 1 Kânunuevvel 1929.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 97, 15 Kânunuevvel 1929.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 98, 1 Kânunusani 1930.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 99, 15 Kânunusani 1930.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 100-101, 15 Şubat 1930.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 102-103, 15 Mart 1930.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 104, 1 Nisan 1930.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 105, 15 Nisan 1930.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 106, 1 Mayıs 1930.
Kütahya Mecmuası, Sayı: 107, 15 Mayıs 1930.

Extended Abstract

Kutahya Journal And The Relationship Between The Period Of Literary Texts In The Journal

Kutahya journal, which is the publication organ of Sınai-i Ziraiye Yurdu, was published between December 1st, 1925 and May 15th, 1930 with 107 issues. The purpose of the study is to introduce Kutahya Journal and to reveal the relationship between the articles and literary works in the periodical with the politics of the period.

Press life in Kutahya started with the publication of the newspaper called "Felent" in 1888-1889, followed by a newspaper called "Halk" on May 12th, 1923. The third periodical published in the province is the "Kutahya" journal. The first issue of Kutahya journal was published on December 1st, 1925. The journal, published with 107 issues, was converted into a newspaper after its last issue was published on May 15th, 1930. The magazine was published in "Vilâyet Matbaası" and its executive office was stated as Daire-i Mahsûsa in Kutahya Sınai-i Ziraiye Yurdu. In the first 6 issues of the journal, "Bekir Sıtkı" appears as the grant holder and responsible manager. Fethiyeli Mehmet Nuri, Director of Kutahya Industrial School, has assumed the task from the 7th issue. The editor-in-chief of the magazine was "Provincial Authorization Manager Ağâh Bey" until the 26th issue, and then "İsmail Hakkı Bey" pressed ahead this duty until the last issue. The journal was started to be issued with Arabic letters, and after the Letter Revolution, a progressive transition was made to new letters and the 72nd issue was completely Latinized. Almost all of the author's staff of the journal are local and most of them are agriculture and husbandry field experts. Totally 117 authors appear in the journal. Hasan Fuat, Kutahya Agriculture Director, is the most productive author of the journal with 76 articles. The article titled "Mecmua and Yurt" in the first issue has the characteristics founding statement of the journal. At the beginning of the article, it was stated that the journal is the publication organ of Kutahya Sınai-i Zirâiye Yurdu, which aims to educate the children of the martyrs. In this article, which briefly mentions the activities of the institution, it is stated that the main purpose of both the country and the magazine is to contribute to the development of agriculture.

Journal aims to announce the new laws, methods and techniques on agriculture and to raise awareness among farmers and villagers. In this direction; Issues such as agriculture and animal husbandry procedures, methods of sustaining agriculture and animal husbandry, increase in yield, correct use of the product obtained, protection of farmers' rights, cooperatives and mechanization in agriculture gains weight in the journal. In this sense, the author's staff of the journal is mostly composed of agriculture and animal husbandry experts. Articles on agriculture and animal husbandry in the magazine were written by 57 different authors. It is remarkable that the articles on agriculture and animal husbandry in the journal are in a wide range. In the journal, there are a total of 92 articles on the agriculture of agricultural products, on vegetable growing, fruit growing, grape and floristry. When looking at the articles on animal husbandry and obtaining animal products, it has been seen that beekeeping with 47 articles and poultry with 31 articles ahead. In addition, there are 43 more articles on blacksmithing, cheesemaking, dairy, butter, angora breeding and egg production. Informative articles also have an important place in the journal in order to reduce the loss of the farmer in production and to make conscious agriculture. Especially pests and diseases that adversely affect agriculture and animal husbandry were mentioned and 35 articles were written on this subject. In addition, 15 articles on canning, dried fruit and viticulture related to the long-term storage of agricultural and animal products were included. Stubble ploughing, grafting wax, ways to increase agricultural production, freezing protection, animal diseases, animal feed, animal improvement, grain and seed improvement, irrigated farming, struggle against drought, milk yield, rangelands, methods of vegetable and fruit growing... there are many articles about what works will be done in which month. In order to see the general agricultural and animal situation in the world, in our country and in the province, the farmer was tried to be informed through general evaluation, promotion and travel articles. 59 articles were written about demonstration farms, introducing new applications and some factories in the world and in our country.

The journal, which started its publication life as an agricultural-based professional publication, also attracts attention with its articles in different fields. The journal, which also meets the newspaper need of Kutahya by including many local and national news, includes 80 texts in different literary genres. 42 of those are poems, 11 of essays, 9 of reviews, 5 of stories, 4 of memoirs, 3 of travel articles, 2 of proverbs, 2 of canzonetta, 1 of letter and 1 of is theater. Although most of these texts, written by 28 different authors, appeal to literary tastes, a remarkable part of them bear the traces of domestic and foreign policies between the dates of 1925-1930. In these articles, especially in the direction of the agricultural policies of the period, issues such as mechanization, educating farmers and peasants and providing self-confidence, saving, revealing the status of the farmer, industriousness and ethics come to the fore. It is the most frequently encountered poem among literary genres with 42 numbers. While 36 poets of these poems are known, 7 of

them were published anonymously. Poems dealing with national issues reflect the nationalization efforts of the young Republic. Poems written about Atatürk, the National Assembly, Turkish history, the War of Independence, martyrs and homeland are texts in which national feelings are felt intensely. Theater is the only different type among texts dealing with national subjects. In the play where the occupation period of the Greeks is dealt with, the view of the peasants to the National Struggle is also mentioned. The theater is an important historical document since it was written five years after the Greek invasion.

Addressing issues such as the World Economic Depression, the Hatay issue, Afghanistan politics and the importance of the Turkish Guilds in the journal also appears as a reflection of the policies of the period on literary genres. Turkey's domestic politics as well as the subject areas of text extraordinary political developments have also been reflected in the literary field. Turkish-Afghan relations in the subject areas of poetry, close attention of Turkey has been felt to Afghanistan. The developments regarding Hatay in 1927 found a great place in the topical issue of the country, and a poem expressing the hunger for Hatay has been mentioned in the Kutahya journal about this issue.

As a result, it was concluded that the writings and literary genres in the magazine reflected the political realities of the period and that these texts were especially trying to contribute to agricultural and economic policies.